

Uvodna beseda k letnemu poročilu o konkurenci za leto 2023

Margrethe Vestager, izvršna podpredsednica in komisarka za konkurenco

Ko se ozremo na dogodke v letu 2023, je naše dosežke težko obravnavati ločeno od še vedno prisotnih učinkov krize. Takoj po svetovni pandemiji je sledila vojna v Ukrajini, posledice obeh pa smo čutili še naprej. Evropska komisija je tako morala pozornost razdeliti med nadaljevanje kriznih ukrepov na eni strani in doseganje napredka pri dolgoročnejših ciljnih politike na drugi.

K sreči smo lahko pri politiki konkurence in na drugih področjih uresničili oboje. Kar zadeva krizo, je za nami ponovno izjemno leto za nadzor državne pomoči, saj je bilo na podlagi začasnega kriznega okvira za ukrepe državne pomoči ob izbruhu COVID-19 in začasnega okvira za krizne ukrepe/začasnega okvira za krizne razmere in prehod, ki je bil sprejet po napadu Rusije na Ukrajino, sprejetih več kot 200 sklepov. Ti sklepi so dopolnjevali že tako živahen program nadzora državne pomoči s skupaj več kot 600 izdanimi sklepi.

Izjemno dejavni smo bili tudi pri protimonopolnih in kartelnih zadevah. Sprejeli smo pet sklepov, izdali šest ugotovitev o možnih kršitvah in izvedli sedem nenapovedanih inšpekcijskih pregledov. To je vključevalo nekatere prelomne zadeve, kot sta bila globa proti družbi *Intel* zaradi zlorabe prevladujočega položaja na trgu centralnih procesnih enot (CPU) za računalnike in prvi sklep o kartelu v obrambnem sektorju doslej.

Tudi pri nadzoru nad združitvami smo zabeležili še eno razgibano leto za Komisijo, saj je dogajanje na področju združitve in prevzemov zaradi krize postalo živahnejše. Leta 2023 smo sprejeli 333 sklepov o združitvah, od katerih jih je bilo 271 odobrenih po poenostavljenem postopku. Komisija je posredovala pri 11 predlaganih prevzemih in prepovedala eno predlagano združitev, tj. prevzem družbe *eTraveli* s strani družbe *Booking*. Posebnost je bila zadeva *Illumina/GRAIL*, ki je kljub naši prepovedi leto prej še naprej zahtevala našo pozornost zaradi ukrepov za vzpostavitev prejšnjega stanja, v skladu s katerimi je morala družba *Illumina* odpraviti transakcijo.

Vzporedno z vsemi temi dejavnostmi je Komisija še naprej uresničevala prednostne naloge politike, ki si jih je zastavila leta 2019 ob začetku mandata. Kar zadeva digitalni prehod, je ta proces pandemija le še pospešila. Zato je bilo še nujneje, da EU uvede prave politike, ki zagotavljajo odprtost, tekmovalnost in varnost naših digitalnih trgov na način, ki služi interesom evropskih potrošnic in potrošnikov ter podjetij. Ne glede na to, ali vlada kriza, pa so posledice podnebnih sprememb v Evropi in po svetu resne ter kažejo, kako nujno je doseči napredek na poti k ogljični nevtralnosti.

V letu 2023 se je s hitrim tempom nadaljevalo delo pri pomembnih projektih skupnega evropskega interesa. Odobritev državne pomoči v višini do 1,2 milijarde evrov za raziskave, razvoj in prvo industrijsko uvajanje naprednih tehnologij računalništva v oblaku in na robu je zajela sedem držav članic in 19 podjetij, vključno z malimi in srednjimi podjetji. Ti prelomni projekti bodo omogočili skokovit napredek na področju tehnologij obdelave podatkov in imeli pozitivne učinke prelivanja za EU kot celoto.

Politika konkurence seveda ni najpomembnejše orodje Evropske komisije za spodbujanje zelenega prehoda, ima pa pomembno vlogo, saj prispeva k zniževanju emisij ogljika v EU. Leta 2023 je državna pomoč v okviru začasnega okvira za krizne razmere in prehod na številne načine podpirala prizadevanja EU na področju razogljichenja in podnebja. Podpirala je na primer evropsko jeklarsko industrijo pri prehodu na obnovljivi vodik in uvajanje vetrnih elektrarn na morju ter zagotavljala pomoč rudarjem ob odmiku EU od fosilnih goriv. Objavili smo tudi nove smernice o horizontalnem

sodelovanju, ki pojasnjujejo, kako lahko podjetja zakonito sodelujejo, da bi prispevala k varovanju okolja v svoji panogi.

Poleg tega je bil v letu 2023 dosežen pomemben napredek v zvezi z aktom o digitalnih trgih in uredbo o tujih subvencijah. Kar zadeva akt o digitalnih trgih, je Komisija šest digitalnih platform, ki zajemajo skupno 22 jedrnih platformnih storitev, imenovala za „vratarje“. Akt o digitalnih trgih od vratarjev zahteva, da ravnajo v skladu s celotnim seznamom obveznosti in prepovedi, kar bo prineslo več izbire in svobode za potrošnike in potrošnice ter poslovne uporabnike njihovih storitev.

Leta 2023 se je začela uporabljati tudi uredba o tujih subvencijah, ki bo pomagala zagotoviti enake konkurenčne pogoje za podjetja, ki prejema subvencije iz držav zunaj EU. Komisija ima zdaj pooblastilo, da preišče tovrstno pomoč, da ne bi povzročila izkrivljanj na našem enotnem trgu. Če bi se to vseeno zgodilo, pa lahko ustrezno ukrepamo in naložimo globe in pravna sredstva ter celo blokiramo transakcije.

Vse to dopolnjuje stalna prizadevanja za poenostavitev naših postopkov in pravil, da bi jih pripravili na prihodnje izzive. Kajti kljub temu, da smo leta 2023 lovili ravnotežje med obvladovanjem krize in napredkom pri uresničevanju naših ciljev politike, se zavedam, da nas čakajo še številne preizkušnje. Zadovoljna sem, da smo dokazali svojo odpornost pri učinkovitem in doslednem izvrševanju pravil konkurence.

Pripravljeni smo.